

جمهوری آذربایجان در سال 2017/ ناامیدی از غرب، همبستگی با کشورهای اسلامی

سال 2017 در جمهوری آذربایجان سال همبستگی اسلامی اعلام شد و باکو در این سال گام های مهمی در مسیر توسعه روابط با کشورهای اسلامی و منطقه برداشت، همزمان مردم ومحافل رسمی بیش از پیش متوجه سیاست های دوگانه و بی اعتنائی غرب به حل مشکلات این کشور شده و موضوع خروج آذربایجان از شورای اروپا را مطرح کردند.

آران نیوز- سال 2017 میلادی در جمهوری آذربایجان سال همبستگی اسلامی اعلام شد و الهام علی اف رئیس جمهوری این کشور در جلسه هیات دولت با تاکید بر این که دولت باکو در زمینه وحدت اسلامی تلاش می کند، گفت: آن کسانی که علاقمند به ایجاد تفرقه در میان ما هستند نباید به هدف خود برسند. در قالب اعلام سال 2017 میلادی سال همبستگی اسلامی در جمهوری آذربایجان برنامه های بین المللی مختلف علمی، فرهنگی و دینی در این کشور و نیز به ابتکار دولت باکو در کشورهای مختلف از جمله ایران برگزار شد. مراسم اختتامیه اعلام سال 2017 میلادی سال همبستگی اسلامی در جمهوری آذربایجان با حضور مقامات رسمی و شخصیت های برجسته علمی و دینی از 40 کشور و نیز مسئولان و نمایندگان هشت نهاد بین المللی، نمایندگان ویژه سران کشورهای مختلف و نیز محمود واعظی رئیس دفتر رئیس جمهوری کشورمان برگزار شد. در این مراسم همچنین پیام حسن روحانی رئیس جمهوری اسلامی ایران و سران برخی کشورهای اسلامی برای حاضران قرائت شد یکی از دلایل اعلام سال 2017 میلادی سال همبستگی اسلامی در جمهوری آذربایجان علاقمندی دولت باکو برای توسعه روابط و همکاری های با کشورهای اسلامی و تقویت جایگاه خود در جهان اسلامی می باشد.

** نا امید از غرب

از ابتدای استقلال ملی جمهوری آذربایجان، امیدهای بزرگی در این کشور نسبت به غرب جهت حل مشکلات و بخصوص مناقشه قره باغ که عمده معضل جمهوری آذربایجان به شمار می رود، ایجاد شده بود. با گذشت سال ها مردم و محافل رسمی جمهوری آذربایجان بیش از پیش متوجه سیاست های دوگانه و بی اعتنائی کشورهای غربی به حل مشکلات این کشور شدند. دامنه نا امید از جامعه جمهوری آذربایجان از غرب، به احزاب و تشکل های سیاسی غربگرا که در ابتدای استقلال از قدرت و جایگاه خاص در این کشور برخوردار بودند، نیز کشیده شد و در حال حاضر این احزاب دچار انزوا شده اند. در این حال کشورهای اسلامی و سازمان همکاری اسلامی همواره سیاست های تغییر ناپذیر نسبت به جمهوری آذربایجان و به حل مشکلات این کشور از خود نشان دادند و مسوولان دولت جمهوری آذربایجان نیز این مهم را همواره اذعان کردند. الهام علی اف رئیس جمهوری آذربایجان حدود یک ماه پیش با انتقاد از استانداردهای دوگانه شورای اروپا نسبت به کشورش گفت: ما 16 سال است که عضو شورای اروپا هستیم، هرچند اگر به عضویت در آن پایان دهیم کسی به آن توجه نخواهد کرد و چیزی در زندگی ما هم تغییر نخواهد یافت. وی افزود: جمهوری آذربایجان در سال 2001 میلادی به عضویت این شورا درآمد و قوانین کشورمان صد درصد با استانداردهای اروپایی منطبق شده است ولی متأسفانه نظر جامعه جمهوری آذربایجان به شورای اروپا مثبت نیست. الهام علی اف با اشاره به استانداردهای دوگانه شورای اروپا نسبت به کشورش، گفت، جمهوری آذربایجان وقتی که عضو این شورا شد انتظار کمک های این نهاد اروپایی به حل مناقشه قره باغ را داشت ولی این انتظارات برآورد نشد و نخواهد هم شد. سرخوردگی از غرب را درسخان و موضع گیری های سایر مقامات جمهوری آذربایجان نیز مشاهده می کنیم، برای مثال دستیار رئیس جمهوری آذربایجان چندی پیش نسبت به دو قطب نامه صادره از سوی مجمع پارلمانی شورای اروپا، اعتراض کرد و گفت: صدور چنین اسناد مغرضانه ای ایجاب می کند تا جمهوری آذربایجان در روابطش با شورای اروپا تجدید نظر کند.

** تقویت همکاری های سیاسی منطقه ای

یکی از فعالیت های عمده جمهوری آذربایجان در سال 2017 میلادی تلاش برای تقویت همکاری های سیاسی منطقه ای بوده است. علاوه بر دومین دیدار سه جانبه روسای جمهوری ایران، جمهوری آذربایجان و روسیه در تهران، باکو نیز در سال 2017 میلادی میزبان دیدار سه جانبه وزیران امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، جمهوری آذربایجان و ترکیه، جمهوری آذربایجان، پاکستان و ترکیه و نیز جمهوری آذربایجان، ترکیه و گرجستان بوده است. در پنجمین نشست وزیران امور خارجه جمهوری آذربایجان، ایران و ترکیه در باکو علاوه بر بررسی راهکارهای همکاری سه کشور در حوزه های مختلف، بیانیه ای نیز صادر شد که یکی از مفاد آن رد تصمیم اخیر آمریکا در مورد قدس شریف بود. جمهوری آذربایجان در سال 2017 میلادی در همکاری با کشورهای حاشیه خزر در راستای تدوین پیشنویس کنوانسیون تعیین رژیم حقوقی دریای خزر فعالیت خود را ادامه داده و المار محمدیاراف وزیر امور خارجه این کشور در اجلاس اخیر آذر ماه وزیران امور خارجه پنج کشور ساحلی در مسکو گفت: همه مسائل دریای خزر باید بر اساس همکاری متقابل حل و فصل شود. خلف اف معاون وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان نیز در تشریح اجلاس وزیران امور خارجه کشورهای ساحلی در مسکو اعلام کرد، فقط پنج کشور ساحلی دریای خزر نسبت به این حوزه آبی حقوق و صلاحیت دارند و دیگر کشورها هیچ حقی در این دریا ندارند.

** مهمترین رویدادهای اقتصادی

سال 2017 میلادی همچنین با برخی رویدادهای مهم اقتصادی در جمهوری آذربایجان همراه بوده است و بزرگترین قرارداد نفتی مربوط به توسعه میدان 'آذری چراغ گونشلی' این کشور در شهریور ماه به مدت 32 سال یعنی تا سال 2050 میلادی سال تمدید شد. قرارداد توسعه میدان 'آذری چراغ گونشلی' بزرگترین میدان نفتی جمهوری آذربایجان در دریای خزر در سال 1994 میلادی میان این کشور و چند شرکت خارجی و به پیمانکاری بریتیش پترولیوم به مدت 25 سال به امضا رسیده بود. در نتیجه همکاری جمهوری آذربایجان با شرکت های نفتی خارجی برای توسعه میدان 'آذری چراغ گونشلی'، ظرف 23 سال گذشته 436 میلیون تن نفت از این میدان استخراج شده است و بنا به محاسبات اولیه ذخایر باقی مانده این میدان نفتی 500 میلیون تن برآورد می شود. براساس شرایط جدید این قرارداد، سهم شرکت دولتی نفت جمهوری آذربایجان (سوکار) از 11.6 درصد قبلی به 25 درصد در این پروژه نفتی افزایش یافته است. بریتیش پترولیوم پیمانکار طرح توسعه میدان نفتی 'آذری چراغ گونشلی' نیز اعلام کرد: برنامه ریزی شده است در 32 سال آینده بیش از 40 میلیارد دلار برای توسعه این میدان نفتی سرمایه گذاری شود. جمهوری آذربایجان همچنین در طول سال 2017 میلادی مذاکرات با شرکای خارجی در باره راه اندازی دالان گازی جنوب برای انتقال گاز طبیعی بزرگترین میدان 'شاه دنیز' واقع در دریای خزر به بازارهای اروپا را ادامه داده است.

در قالب این دالان انرژی دو خط لوله از جمله ترانس آنادولی (تاناپ) و ترانس آدریاتیک (تاپ) برای انتقال گاز طبیعی جمهوری آذربایجان در سال 2020 میلادی به بازارهای اروپا ، در دست ساخت است .

البته اجرای این طرح نیاز به سرمایه گذاری در مجموع بیش از 40 میلیارد دلار دارد و به گفته مسوولان انرژی جمهوری آذربایجان تا به حال 25 میلیارد دلار برای اجرای طرح دالان گازی جنوب هزینه شده است .

راه اندازی خط ریلی باکو - تفلیس - قارص یکی از رویدادهای مهم در حوزه اقتصادی جمهوری آذربایجان به شمار می رود و این خط ریلی طی مراسمی با حضور رییس جمهور آذربایجان، ترکیه و نخست وزیران گرجستان ، قزاقستان و ازبکستان در محل بندر بین المللی بازرگانی باکو افتتاح شد.

قرارداد اجرای طرح خط ریلی 846 کیلومتری باکو - تفلیس - قارص در سال 2007 میلادی از سوی رییس جمهور آذربایجان، ترکیه و گرجستان در شهر تفلیس به امضاء رسید و این طرح به مدت 10 سال اجرا و مجموع سرمایه گذاری مورد نیاز 640 میلیون دلار اعلام شده است.

جمهوری آذربایجان پیش بینی می کند با راه اندازی این خط ریلی حمل و نقل ترانزیتی از آسیای مرکزی و از طریق خاک این کشور ، گرجستان و ترکیه به اروپا و بالعکس افزایش خواهد یافت .

با توجه به نوسانات قیمت نفت در بازارهای جهانی و تأثیرات منفی آن ، جمهوری آذربایجان نیز مانند سایر کشورهای نفت خیز در سالهای اخیر تلاش های خود در زمینه توسعه حوزه های غیر نفتی و متنوع سازی اقتصاد خود اقدام می کند .

دولت باکو در سال 2017 میلادی نیز همکاری با کشورهای همسایه از جمله جمهوری اسلامی ایران در راستای به کار گرفتن ظرفیت های حمل و نقل ترانزیتی منطقه را ادامه داده است .

یکی از فعالیت های عمده جمهوری آذربایجان در این زمینه فعالیت مشترک همراه با ایران و روسیه در زمینه تکمیل دالان حمل و نقل شمال جنوب برای انتقال محموله های از هند و سایر کشورهای جنوب شرقی آسیا و خلیج فارس از طریق خاک سه کشور به اروپای شمالی و بالعکس بوده است .

در سال 2017 میلادی دیدار های مرتب مسوولان و هیات های راه آهن جمهوری آذربایجان ، ایران و روسیه در قالب اجرای این طرح ادامه داشته و نیز کشورهای دیگر از جمله بلاروس ، اوکراین و نیز دول بالتیکی لتونی ، لیتوانی و استونی برای مشارکت در این طرح جلب شدند .

در سال 2017 میلادی یکی از جوانب مهم همکاری جمهوری آذربایجان با کشورهای همسایه از جمله ایران در حوزه حمل و نقل ، تلاش برای راه اندازی مسیر جدید حمل و نقل جنوب غرب می باشد .

این مسیر شامل حمل و نقل محموله های از طریق خلیج فارس ، خاک ایران، جمهوری آذربایجان ، گرجستان ، اوکراین و لهستان می باشد و در این ارتباط چند دیدار مسوولان راه آهن این کشورها از جمله در باکو برگزار شد .

مسوولان راه آهن جمهوری آذربایجان مسیر جنوب -غرب را همراه با دالان شمال- جنوب مناسبترین مسیر برای حمل و نقل محموله ها از منطقه به اروپا می دانند و بر این باورند که این مسیر همچنین از طریق رومانی، بلغارستان و نیز ترکیه و اتریش می تواند تا لندن ادامه یابد.

در این ارتباط در خرداد ماه یک سند همکاری پنج جانبه در نشست مسوولان راه آهن جمهوری اسلامی ایران، جمهوری آذربایجان، گرجستان، اوکراین و لهستان برای راه اندازی دالان حمل و نقل جنوب غرب در باکو به امضاء رسید .

** برگزاری چهارمین دوره بازی های همبستگی کشورهای اسلامی در باکو

جمهوری آذربایجان در سال 2017 میلادی همچنین میزبان چهارمین دوره بازی های همبستگی کشورهای اسلامی بود. این دوره بازی ها با حضور نمایندگان ۵۴ کشور در 22 رشته ورزشی از 22 اردیبهشت ماه تا اول خرداد ماه در باکو پایتخت جمهوری آذربایجان برگزار شد . کاروان ایران نیز با ترکیب 280 نفر (127 ورزشکار مرد و 31 ورزشکار زن) در 20 رشته در این بازی ها حضور داشت و 98 مدال شامل 39 طلا، 26 نقره و 33 برنز و ایستادن در رده سوم پس از جمهوری آذربایجان و ترکیه قرار گرفت .

سال 2017 میلادی همچنان با تلاش برای حل مناقشه قره باغ بعنوان مشکل عمده دولت جمهوری آذربایجان همراه بود .

** ادامه تلاش ها برای حل مناقشه قره باغ

مناقشه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان بر سر منطقه قره باغ کوهستانی در سال 1988 میلادی آغاز و در سال 1992 به درگیری نظامی کشید، در نتیجه این مناقشه منطقه قره باغ کوهستانی جمهوری آذربایجان و هفت شهرستان همجوار آن تحت اشغال نیروهای ارمنستان درآمد.

در ماه می سال 1994 میلادی میان طرفین مناقشه رژیم آتش بس برقرار شده ولی میانجیگری بین المللی گروه مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا به ریاست مشترک روسیه، فرانسه و آمریکا برای حل مسالمت آمیز این مناقشه تا به حال نتیجه ای نداشته است.

افزایش تنش در خط مقدم جبهه در منطقه مورد مناقشه قره باغ در ماه آوریل سال 2016 میلادی به درگیری های نظامی میان نیروهای جمهوری آذربایجان و ارمنستان منجر شد .

در این درگیری ها که هر دو طرف تلفات جانی داشته ، جمهوری آذربایجان موفق به اخراج نیروهای نظامی ارمنستان از چند منطقه استراتژیک در خط مقدم جبهه شد.

پس از این درگیری ها تنش در منطقه همچنان ادامه دارد ، بطوری که وزارت دفاع جمهوری آذربایجان در گزارش های روزانه خود در باره شرایط خط مقدم جبهه نقض هر روز بیش از 100 بار رژیم آتش بس در قره باغ خبر می دهد .

میانجی گران بین المللی و بخصوص گروه میانجی مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا به ریاست مشترک آمریکا ، روسیه و فرانسه ویژه حل مناقشه قره باغ متوجه پی آمد های نامطلوب ادامه تنش در قره باغ هستند و به عقیده کارشناسان در شرایط متشنج کنونی هر لحظه امکان بروز درگیری نظامی گسترده وجود دارد .

بنا بر این تلاش های برای از سرگیری مذاکرات متوقف شده میان طرفین مناقشه قره باغ پس از این درگیری ها ، در سال 2017 میلادی نیز ادامه داشته و گروه میانجی مینسک موفق به سازماندهی دیدار وزیران امور خارجه جمهوری آذربایجان و ارمنستان در دوم مهر ماه در نیویورک شدند که در این دیدار مقدمات مذاکرات آتی سران دو کشور بررسی شد .

دیدار الهام علی اف و سرژ سرکیسیان روسای جمهوری آذربایجان و ارمنستان 24 مهر ماه در ژنو برگزار شد و این 53 دیدار و مذاکرات مستقیم سران دو کشور برای بررسی راهکارهای حل مناقشه قره باغ بود .

آخرین دیدار روسای جمهوری آذربایجان و ارمنستان در ماه ژوئن سال 2016 میلادی با حضور رییس جمهوری روسیه در شهر سنت پترزبورگ این کشور برگزار شده بود .

بطور کلی وجود اختلاف عمیق در مواضع ارمنستان و جمهوری آذربایجان بعنوان طرفین مناقشه قره باغ مانع حل این مناقشه می شود .

جمهوری آذربایجان که حل مناقشه قره باغ را در اولویت سیاست خارجی خود اعلام کرده است ، خواستار حل این مناقشه بر اساس اصل تمامیت ارضی کشورها می باشد و آن را مطابق موازین حقوق بین المللی می داند .

ارمنستان نیز خواستار حل مناقشه بر اساس اصل حق ملتها برای تعیین سرنوشت خود می باشد که با اصل تمامیت ارضی کشورها بطور کامل مغایرت دارد.

نبود توافق میان طرفین مناقشه در این دو اصل عمده موجب کاهش امیدها برای رفع این معضل اصلی منطقه می شود .

کارشناسان همچنین بر این باورند که همراه با بین المللی شدن حل این مناقشه ، نبود اعتماد میان طرفین و نیز ترویج متقابل تنفر نسبت به یکدیگر در هر دو کشور یکی از موانع عمده حل این مناقشه است.

ارمنستان حاضر نیست نیروهای خود را از سرزمینهای جمهوری آذربایجان خارج کند و جمهوری آذربایجان نیز همواره اعلام کرده است ، اشغال بخشی از سرزمینهای خود از سوی نیروهای ارمنستان را هرگز تحمل نخواهد کرد .

میانجیگران گروه مینسک نیز با صدور بیانیه ای اعلام کردند ، مسئولیت اصلی پایان دادن به این مناقشه بر عهده رهبران جمهوری آذربایجان و ارمنستان است .
به هر حال در سال 2017 میلادی تلاش های برای حل مسالمت آمیز مناقشه قره باغ ادامه داشته و وزیران امور خارجه جمهوری آذربایجان و ارمنستان با میانجیگری گروه مینسک 16 آذر ماه گذشته در وین دیدار کرده و در باره ادامه این مذاکرات در اوایل سال آینده میلادی به توافق رسیدند .
** مبارزه با تروریسم

با توجه به همکاری های تنگاتنگ کشورهای منطقه و بخصوص ایران و روسیه در زمینه مبارزه با تروریسم بین المللی در منطقه خاور میانه و سرکوب گروه های تروریستی داعش ، جبهه النصره و غیره در سوریه و عراق ، جمهوری آذربایجان نیز در سال جاری میلادی برای ادای سهم خود در مبارزه با تروریسم بین المللی اقدامات مهم را انجام داده است .
در سال 2017 میلادی سرویس امنیت دولتی جمهوری آذربایجان علیه عناصر آذربایجانی داعش و سایر گروههای تروریستی که در دوره های مختلف به این گروه ها پیوسته و در درگیری های نظامی در سوریه و عراق مشارکت داشته و سپس به کشورشان برگشتند ، چند عملیات ویژه برگزار شده است. در این عملیات ویژه تنی چند از عناصر تروریستی کشته و تعدادی نیز بازداشت و به حبس طولانی مدت محکوم شدند .
سرویس امنیت دولتی جمهوری آذربایجان در گزارش اواخر سال 2017 میلادی اعلام کرد ، در سال های اخیر 86 نفر از عناصر گروه های تروریستی فعال در خارج از قلمروی جمهوری آذربایجان، در این کشور بازداشت و محاکمه شده اند.

سرویس امنیت دولتی ضمن تشریح مبارزه این نهاد امنیتی با تروریسم ، افزود : 16 عنصر تروریستی نیز در حین مقاومت مسلحانه با مامورین امنیتی کشته شده اند .
همچنین براساس اسناد ارایه شده از سوی سرویس امنیت دولتی جمهوری آذربایجان 258 نفر از شهروندان این کشور سلب تابعیت شده اند .
این در حالی است که «مدد قلی اف» رئیس سرویس امنیت دولتی جمهوری آذربایجان مدتی پیش گفته بود، بیش از 900 شهروند آذربایجانی در کنار گروه های تروریستی و در درگیری های سوریه و عراق مشارکت داشتند که اکثریت آنها در درگیری های نظامی کشته شدند .

سال 2018 میلادی با رویداد های مهم در جمهوری آذربایجان همراه خواهد بود و این کشور به سوی انتخابات ریاست جمهوری پیش می رود .
رهبران جمهوری آذربایجان امیدوار هستند کارهای انجام گرفته در سال 2017 میلادی در حوزه های سیاسی ، اقتصادی و همکاری های منطقه ای در سال 2018 میلادی به نتایج مثبت منجر شود .